

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 12.

Ali se še nahajajo pristno gregorijanske melodije?

(Dalje.)

Ge so tudi nekatere teh dokaznih točk navidezno prikladne, da dobro podpirajo postavljeno tézo o pristnosti gregorijanskih melodij (druge izgubé takoj pri natančnejši preiskavi svojo verojetnost), moramo vendar razlogom, ki se navajajo proti tej tezi, pripoznavati toliko dokaznosti, da skoro ni mogoče več dvomiti o pravosti stavka, da iz nevm in not prestavljene pesmi 10. in 11. stoletja niso več napevi sv. Gregorija I.

Ti prevladni razlogi so sledeči:

1. Osupniti mora človeka le-ta resnica, da noben pisatelj ali zgodovinar iz Gregorijevega časa ali neposrednje za njim ničesar ne omenja o njegovem glasbenem delovanju; celò papeške knjige, katere imajo tako delovanje drugih papežev pred in za sv. Gregorijem zabeleženo, popolnoma molče. Tudi v Gregorijevih knjigah se nič ne nahaja in vse 7. stoletje o tem ne ve nič povedati.¹⁾ Šele v 9. stoletju nahajamo nekake take omembe o Gregorijem petju. Prvi zgodovinar, kateri ve več o glasbeni tvornosti velikega papeža povedati, je njegov životopisec, diakon Janez (okoli 782); pripoveduje o zbirki liturgičnih spevov v posebni knjigi (Antiphonarium centonem cantorum studiosissimus nimis utiliter compilavit), o pevski šoli, o postelji, na katero je Gregor med podukom polegal, o avtentičnem antifonarju, ki so ga skrbno varovali.²⁾

Če tudi taka spričevala, kot ono dijakona Janeza, o pristnosti melodij govoré, manjka vendar še najvažnejšega, namreč listin, t. j. zaznambe teh spevov, kako da so se v 6. stoletju glasili. O njih nam dajejo šele knjige z nevmami 9. in 10. stoletja nekoliko pojasnila in zato se usiljuje (kar je prav naravno) vprašanje: „Ali so se že za sv. Gregorija nevmne rabile za tonovsko pisavo? in ali so res po njih peli? in ali so res ta negotova znamenja služila za nadaljevanje gotove tradicije?“ — Naj so bili ti spevi z nevmami zapisani ali ne, vedno ostane nerazumljivo to, kako da so se mogli nepokvarjeni razplodovati. Ako je bil spomin samemu sebi prepuščen, bilo je to tudi samo ob

¹⁾ Tudi Dom G. Morin potrđi ta molk 7. stoletja, str. 33.

²⁾ Janez antifonarja natančneje ne popisuje.

sebi nemogoče; in nikdo ne bode starim pevcem prisojal tacega orjaškega spomina, ki bi mogel toliko množino spevov popolnem čisto ohraniti. Pa tudi pripomoček nevm, katere nobenega tona ne zaznamujejo in nobenega intervala ne podajajo, katere marveč le nekaka gibanja in zavivanja tonov naznačijo, ne daje najmanjšega zagotovila, da prehajajo melodije nepokvarjene ter brez vsake spremembe na naslednike; naj se stvar obrača¹⁾, kakor že bodi, šepa na vsak način ter zahteva močno vero.

Da je nemogoče, da bi se melodije brez jasne in določne tonovske pisave nepokvarjene podedovale od roda do roda, spričuje dejstvo, da, če tudi je bilo rimsko petje za Pipina pri Frankih že vpeljano, je vendar Karol Veliki za njim pevce iz Rima dobival. Nemške cerkvene narodne pesmi so bile gotovo z notami pisane; koliko pa da so se tekom časa izpremenile, nas uči knjiga „Das katholische Kirchenlied“ dr. Bäumker-ja²⁾. Hukbald pripoznava³⁾, da melodij s samo nevmsko pisavo ni mogoče peti. Gvidon Areški pravi isto in se živo pritožuje⁴⁾, da se pevski učitelj loči od pevskega učitelja tako, da je skoro toliko antifonarjev kolikor učiteljev. Da tej nepriliki v okom prideta, prizadevala sta se oba, izumeti gotovo tonovsko pisavo, kar se je Gvidonu tudi posrečilo.

Ako bi kdo hotel gregorijanskim melodijam zagotoviti značaj pristnosti, lahko tudi reče, da jih je sv. Gregorij s črkami zaznamoval ter da so nevme poznejša iznajdba za lajši pregled; toda tudi o tem nam nobena listina pred 10. stoletjem nič ne pove. Šele Hukbald⁵⁾ nekaj o tem omeni in Odo popravi svoj s črkami notirani antifonar⁶⁾. Nevme so za nas še danes s sedmerimi pečati zaprta knjiga, dasi tudi se vedno (v Paléographie musicale) razglaša: „Učenjaki znajo zdaj nevme brati“. In pri tem utegne še dolgo časa ostati.

3.) S tem je obsojena še neka druga trditev. Reklo se je namreč, da je pristnost teh melodij s tem zagotovljena, ker so je baje pevski mojstri raznih dežel tako jednolično v note prenesli⁷⁾. Take jednoličnosti prenosa si radi negotovosti nevm absolutno misliti ne moremo; marveč izhajajo ti prenosi iz enega vira ter so bili polagoma po prepisih v druge dežele razširjeni.

4.) Druga, jako znamenita stvar so tonovski sistem in tonovski načini. Če se je tudi takozvani srednjeveški tonovski sistem porodil iz grško-rimskega, loči se vendar po tesnobi svoje razlage. Vseskozi je diatoničen brez vsacega kromatičnega in enharmoničnega plemena; določen je za osem tonovskih načinov, katerih po dva in dva (avtentičen in plagalen) prav za prav skupaj spadata; prav tako je ambitus, t. j. obseg vsacega tonovskega načina natanko očrtan in sestava vsacega načina jasno opisana. O vsem tem pa v delih glasbenih teoretikov 6. in 7. stoletja: Boecija, Kasiodora, Isidora, tudi še Avrelija

¹⁾ „Caecilia“. 1876, str. 37. opazka 3.

²⁾ „Das kathol. Kirchenlied“. Von Dr. W. Bäumker. 3. B. Freiburg i./B. Herder.

³⁾ Gerbert, *Scriptores ecclesiastici de Musica sacra*. I. 117 b.

⁴⁾ *Ibidem*. II. 25. a.; 35. a.

⁵⁾ Gerbert. I. c. I. 118. b.

⁶⁾ *Ibidem*. I. 251.

⁷⁾ „Caecilia“ 1877. — *Paléographie musicale*. Par les Bénédictins de Solesmes. I.

Reomeskega ne nahajamo ničesar; šele začetkom 9. stoletja je Alkuin prvi, ki govori o 8 tonovskih načinih¹⁾). Gotovo pa ne zatajujejo skladbe tonovskega sistema svojega časa toliko, kakor da bi bila med teorijo in prakso dolga doba 200 let. Zato smemo prav lahko pritrditi učenemu Gevaertu („La Mélopée antique dans les chants de l'Eglise latine“. Gand 1895.) kateri pravi, da se je melizmatično petje razvilo iz silabičnega šele za časa helenskih papežev v Rimu ter da je njegov razvoj postaviti na konec 7. stoletja. Manjka nam pa tudi listin in ostankov posvetne pevske glasbe iz tega časa.

5.) Poudarjati še treba, da nam tako imenovane gregorijanske melodije, katere je 11. in 12. stoletje na nevmne s črtami ali v notno pisavo preneslo, kažejo tako visoko stanje pevske dobe, da ga glasbena umetnost v 6. stoletju ni mogla zavzemati in še manj v 4. stoletju za sv. Ambroža. Da je sv. Ambrož za cerkveno petje vpeljal štiri avtentične tonovske načine, sv. Gregorij Vel. pa s pridejanimi štirimi plagalnimi razširil na osem načinov, je nespričana legenda poznejšega časa.

Pred kakimi 12 leti našli so kos antifonarja po ambrozijanskem obredu, ki pa ni mogel spisan biti pred 11. stoletjem, ker ima po Gvidonovem načinu pesmi z nevmami na črtah zapisane. Te pesmi so za spoznanje preprostejše od tako zvanih gregorijanskih; toda zložene so po sestavi 8 tonovskih načinov prav tako kot one. Nekateri možje so se dali po tej najdbi prevarati in so zatrjevali, da so melodije pristno ambrozijanske, kar se pa niti misliti ne more. Kako je mogoče, da bi se bilo popevanje sv. cerkve že v 4. stoletju, ko je bila komaj preganjanja prosta, ter sredi političnih in verskih neredov (Arijanci) povspelo tako visoko? Sv. Avguštin piše, da je bilo cerkveno petje ob njegovem času tako priprosto, da je bilo bolj recitaciji podobno, kakor popevanju. Nobena izmed cerkvenih umetnosti v vseh teh stoletjih ni nič kaj posebno napredovala, in bržkone tudi glasba ne, ki se je, kakor njene sestre počasi razvila.

(Konec prih.)

Vstajenje.

(Orglavcem za priihe.²⁾)

Blaž Ščinkovec je vkljub 70 letom še vedno opravljal na Vranjem službo šolmaštra, cerkvenika in orglavca. Stari Blaž je bil zlata duša, poln žive vere; imel je pravo otroško srce in kot solnce jasen čut. Petdeset let je služil v cerkvi in šoli in vedno še je bil mladeniško navdušen za svoj posel. Še na stare dni je čisto pisal v pozno noč notne zvezke, prepisaval nove maše, blagoslovne in Marijine pesmi; — kadar je kje daleč na okrog izvedel za kako novo skladbo, moral jo je imeti. — „Za ljubega Boga“ je rekel, „je le najboljše in najlepše zadosti dobro“. Pevski kor in orgle sta bila za starega Blaža pravi element. Vsako soboto je vestno vadil svoj zbor; bilo je pač tudi nekoliko nečimurnosti vmes, ker je cerkveni zbor na Vranjem med drugimi zbori v okolici zvonec nosil, stari Blaž pa je hotel to dobro ime ohraniti, dokler bode živel. Vendar pa je vse njegovo

¹⁾ Gerbert l. c. pag. 15. 19. 26. 37.

²⁾ Malo pozno, a ne prepozno. Vr.

petje in orgljanje veljalo v prvi vrsti ljubemu Bogu. Le slišati je bilo treba njegovo orgljanje — bilo je polno duha in življenja. — Zdaj so bučali akordi kot vihra po cerkvenih ladijah pripovedujoč o mogočnosti in veličanstvu božjem; zdaj zopet se je glasilo sladko in mehko kot angelski glasovi polni ljubezni in kesanja — potem pa do neba vriskajoč v kvali in radosti. „V cerkvi mora vse moliti“, je rekal stari Blaž, „tudi orgle morajo moliti“. — Naš šolmašter se je tudi vglobil v duha sv. cerkve, da bi se bil lahko meril z vsakim duhovnikom. Razumil je trpljenje in veselje cerkve, razumil dobe cerkvenega leta ter preživel v njih vsako leto zgodovino našega odrešenja. O največjih praznikih ga je tudi večkrat čuvstvo zaneslo. Ni nehal orglati, vedno je še fantaziral, ko je bil mašnik že pri kraju; neprenchoma so mu tekle solze po licih. — Najljubši praznik bila mu je velikanoč. Radost njegova tu ni poznala mej, vrole so mu vesele melodije izpod prstov, vso cerkev je očaral, v najsuhoparnejših srcih vzbudil je pravo velikonočno veselje.

Novo leto se je za starega Blaža slabo začelo; od svečnice ga ni bilo več v cerkev. Trdovratna prsna bolezen ga je navezala na sobo in čisto tudi na posteljo; pomožni učitelj je moral njegovo službo opravljati. To je bil žalosten čas za starega šolmaštra. Mnogokrat je željno zrl skozi okno tje proti cerkvenemu koru, ob nedeljah pa še posebno tja natezal ušesa. Vedno je govoril, da bode o velikinoči zopet orglat. Toda ravno med velikim tednom se mu je bolezen pohujšala in zdravnik mu je ukazal, da ne sme iz sobe.

Slovesnost vstajenja na veliko soboto je minula. Zvonovi, orgle, čisti pevski glasovi so veselo Alleluja — tudi Blažu tje v sobo zapeli; — stari Blaž pa je jokal. Ko nastane noč in je v hiši vse mirno, Blaž svojega hrepenenja ne more več premagati. Vstane, obleče se, vzame ključ od cerkve in se zmuzne iz hiše. Gre gori proti cerkvi, s težavo odpre vrata ter sopiha po stopnicah k orglam. Zgoraj sede na stol, da se odahne. Neprenchoma gleda doli k altarju, kjer žarki večne luči okoli svetih podob, cvetic in sveč trepečejo; njemu pa se ustnice gibljejo v tihi molitvi. Kar na enkrat začne glasno govoriti. Imel je sploh navado, glasno misliti in se sam seboj pogovarjati.

„Stari Blaž“, pravi, „zdaj si pač velik siromak! . . . Meh tu notri v prsah pušča, registri v grlu so vsi razglašeni, manual se mi trese, pedal pa je trd in debel — vse delo bi potrebovalo popravila. . . E kaj še! nikakor se ne izplača, da bi se ta stara omara zopet na noge postavila; razbiti jo, je najboljše! — Dà, meni bi bilo že prav — rajše danes kot jutri, če pride Gospod; saj sem tako že ljudem le bolj napoti . . . Pa Blaž, stari bedak, kaj uganjaš? Tu v cerkvi glasno govoriš? . . . Saj me nikdo ne sliši kot ljubi Bog; on naj pa le sliši, ker že vse ve. — Bog mi ne zameri, saj se dobro poznavam. Petdeset let in še čez sva že znana in si nisva nič hudega storila — oho Blaž, kaj blebečeš? — To se pravi, da Bog Blažu ni nič hudega prizadel! A Blaž Bogu, to je pa vse kaj drugega! . . . Ta neumna ošabnost, če sem kedaj za prave taste prijel, ta

trma, kadar mi je kaj v jetra prišlo, ta vročinska mrzlica, kadar je sopran napak pel — pa ljubi moj Bože, saj Ti sam vse boljše veš, kot jaz — in upam, da mi radi teh neumnosti ne bodeš nebeških vrat pred nosom zaloputnil . . . Ne, ne, nič se ne bojim in Boga že celo ne . . . Ako nocoj pride, mi bode vseč — saj jutri bode v nebesih veselo vstajenje . . . Oho, le bolj počasi stari Blaž; od orgelskega stola do nebeških duri je še dolga pot! . . . No, bodisi da v vicah par ur posedim, to že potrpi; med tem časom angeli zgoraj v nebesih kje izpraznijo kak kot, kamor bo mogel ljubi Bog mene, staro, živivo omaro postaviti . . . Z vsakim kotičkom sem zadovoljen, tudi za durmi . . . morda tudi za nebeškimi orglami, ako je ondi še kak prostorček prazen . . . Blaž, to veselje, ako ga doživiš, to veselje! (Zakrije si z rokama obraz in se joka.) . . . Beži, beži Blaž, kdo se bode jokal? Ali te ni sram . . .!“

Starček zre dolgo kot zamaknjen proti altarju, solze pa mu še vedno lica rosé. — Kar naenkrat vstane ter se bliža orglam. Težavno nategne meh, sede na orgelski stol in začne igrati. — Igra dolgo, vedno s kratkimi presledki, med katerimi je natezal meh. — Njegovo orglanje je danes v nočno tihi, prazni cerkvi tako čarobno lepo donelo, kakor glasba z drugega sveta — narprej otožno in hrepeneče kot zadušeni jok, potem otroško proseče, potem zopet mirno in prisrčno, nazadnje tako tiho in nežno kot lahno sladko šepetanje ljubezni. Še enkrat šepa starček do meha, ki ga z velikim trudom napolni; sede zopet k orglam in potegne vse registre. — Zdaj pa je bučalo, vršalo, gromelo in se valilo po praznih cerkvenih prostorih kot mogočna reka tonov in akordov in vmes se čuje glas starega Blaža poln in močan: „Alleluja! Alleluja! Magnificat anima mea Dominum . . . Et exsultavit spiritus meus in Deo salutari meo!“ . . . Zdaj še grdo čvrčeč nesklad — kratko grgranje — in potem vse tiho. Le zadnji akordi se smukajo in prhajo po visokem cerkvenem oboku.

Stari Blaž sedi tiho in mirno, glava se mu je povesila na orgelske taste — sopel ni več — srčna hiba mu je končala življenje; napor, dušno razvnetje, ljubezen in koprnenje so ga usmrtili. — Njegov Gospod in Bog ga je poklical k večni slovesnosti vstajenja tam gori, k velikonočnemu petju nebeških zborov.

Dopisi.

Ijubljana. (Petje pri č. g. uršulinkah.) Srečna usoda me je zanesla v nedeljo 20. t. m. v uršulinsko cerkev k slovesnemu dopoldanju opravilu. Že cerkev sama na sebi krasna, „kot nevesta v svoji poročni obleki“, je vzbudila v vsakogar duši slovesna vznešena čustva. Fin nežen okus, ki je lasten le rahločutnemu ženskemu srcu, lasten zlasti pobožni, za čast božjo vneti duši svetu odmrle neveste Kristusove, se je kazal v vsakem vencu, vsakem okrasku, zlasti pa v morju umetno razvrščenih električnih lučec.

Toda namen mi ni, da bi opisaval krasoto cerkve in vso slovesnost, hočem se dotakniti le enega predmeta, ki je zlasti poveličaval slovesnost, reči hočem le par besedi o glashi in petju.

Po cerkvi je vladala praznična tišina, ki ji je nestrpnost pričakovanje prihodnjih slovesnosti dajalo poseben slovesnomikaven značaj . . . Pri velikih vratih se je pokazal pre-

vzvišeni vladika, s kora pa so ga pozdravili mogočni glasovi orgel z Brosigovo veličastno-veselo slavnostno predigro op. 46. št. 7. in ga spremljali med verno množico pred tabernakelj.

Pri pontifikalni maši so proizvajale č. gg. uršulinke Wittovo „Preismesse“ v a molu, to pa tako lepo da je moral finost in preciznost petja vsakdo občudovati. Najlepši je bil gotovo „Sanctus“ in „Hosanna“ pri „Benedictus“. Sicer je obakrat isti „Hosanna“, vendar pa je oni pri „Benedictus“ — vsaj náme — napravil frapanten vtisk. Da je bil drugi Hosanna tudi v resnici še krasnejši ko prvi, v tem me potrjuje psihološki zakon, vsled katerega se razodevajo čustva, ki nas vežejo s kako osebo ali stvarjo tem močnejši, čim bližja nam je. Tako n. pr. kličemo „Živijo“ vladarju, tudi če ga ni zraven; toda če pride vladar k nam, s kolikim večjim navdušenjem in ljubeznijo vstaja „Živijo“ iz naših prsi! Isto je je tudi tu. Pred povzdigovanjem tudi pojemo „hosanna“ našemu večnemu Kralju, toda ni ga še med nami, po povzdigovanju je pa resnično pričujoč na oltarju v zakramentalnih podobah — in ni čuda če se pobožnemu človeku srce razvname v večji ljubezni, tudi petju vdihne večji zanos, večji krasoto.

A še bolj kot figuralno petje me je očaral koral. Kako gladko in mirno je tekel brez sunkov in trganja kot molitev Bogu udanega srca, ki ga ne trapijo več strasti, ki so iz njega izginili viharji. Introit in offertorij so pele z orglami, graduale pa brez spremljevanja; oboje je bilo lepo, a zdi se mi da je bil gradual — ker brez spremljevanja — še lepši. Spomnil sem se krasnega koralnega petja stiških mnihov č. oo. cistercijanov in prepričan sem, da bi smel č. gg. uršulinke postaviti z njimi v isto vrsto. Ako se koral tako poje, potem sami ob sebi odpadejo ugovori o „dolgočasnem in pustem“ koralu. To je koral, ki iz njega res veje živi cerkveni duh, to so res spevi, ki so pili življenje iz vrelca žive vode!

Še eno stvar naj omenim, ki tako blagodejno upliva na poslušalce, to je diskretno spremljanje petja in spretna in raznovrstna registracija; saj se le prepogosto zgodi, da tudi spretnejši organisti registrirajo premočno — o tistih, ki vedno hočejo spremljati s kvintami in miksturami še ne govorimo ne — in kolikokrat tudi boljši celo leto, dan na dan rabijo iste kombinacije!

Zato pa č. organistinji in č. pevkam še enkrat vsa čast! Ti pa, dragi čitatelj, ako ti nanese, da boš mogel poslušati v uršulinski cerkvi petje, stopi noter, ne bo ti žal, zakaj veselo ti bo uho, zadovoljen umetniški čut, utešeno in oblaženo srce. Fr. K.

Iz Idrije sredi aprila. — Po dolgem času nekaj o našem petju. Štiri in pol leta so že minula od kar se je naš cerkveni kor povečal tako, da šteje vedno okoli 40 grl, ker imamo vsako nedeljo ob 10. uri peto mašo z orkestrom; le v adventu in postu se poje à capella, potrebujemo tudi večjo zbirko cerkvenih pesem. Od kar smo pa stare, skrajšane latinske maše, skladbe brez cerkvenega duha odslovili ter jih shranili našim zanamcem v poduk, kaka je bila nekdanja cerkvena glasba, morali smo biti prav pridni, da smo si napravili repertoire za silo. Do sedaj znamo 18 novih latinskih maš in sicer od Benz (dve) Bieger, Foerster, Filke, Greith, Haller, Hladnik, Jaspers, Kaim, P. Angelik, Pogačnik, Stehle, Singerberger, Schöpf, Schweizer, Zangl za mešani zbor in Foerster-jevo in Laharnar-jevo za moški zbor.

Vlog za graduale, offertorij, tantum ergo ne naštevamo, ker bi dopis preveč narastel. Če smo kterikrat v zadregi, nam pa g. organist napravi, in ne slabo.

Cerkveni moški zbor je pomagal tudi pri jutranjicah veliki teden. Vse psalme je pel četveroglasno, enako lamentacije, Benedictus in Miserere dvakrat Palestrinov in enkrat Foersterjev. Na eni strani bil je pomnožen kvartet, na drugi strani zbor 18 grl broječ in sicer 3 tenorji I. 4 tenorji II. 4 basi I. in 7 basi II. Celu uro pelo se je veliki petek na večer, preden se je iz božjega groba spravilo sv. R. Telo. Pesmi so bile slovenske in latinske, večinoma za mešani zbor, nekaj samo za moški a tudi za triglasni ženski zbor. Da je zamogel veliki pevski zbor večinoma polnoštevilno nastopiti na delavnike v velikem tednu, gre posebna zahvala naši rudarski direkciji, ki je dragevolje za tiste ure dela oprostila pevce.

Tudi za tedenske skušnje nam ves čas prepušča telovadno dvorano v rudarski šoli. Vidi, da se nekaj stori, da veliki zbor napreduje, da se večkrat prav težke, umetne, klasične skladbe izvršujejo, zato rada podpira kolikor zamore, naše prizadevanje. Nam pa ravno prostorna in visoka telovadna dvorana dobro služi, saj vsakdo ve, kako mučno je v nizki in tesni sobi peti, zraven še v mnogoštevilnem zboru, broječemu nad 40 grl.

Omenjati moramo še novega ženskega zbora naše Marijine družbe za dekleta. Večkrat poje tudi v cerkvi, da je nekaj razlike. Ob počitnicah poje veliki naš mešani zbor tudi pri šolarski maši in tako morajo 4krat nastopiti v enem dnevu eni in isti pevci. Zato pa včasih pri jutranji maši prevzamejo pevke Marijine družbe in ker jih je veliko ter se pridno urijo, pojo prav lepo ubrano in pobožno. S petjem se tudi poslavljajo od svoje družabnice, kedar umrje. Prav ginljivo je poslušati 4glasni ženski zbor in marsikatera solza se utrne pri milih zvokih tovaršic, ko zadnje slovo pošiljajo prezgodaj umrli v odprti grob.

Vidite iz tega, da se za petje, posebej še za cerkveno v Idriji mnogo dela. Za mladi naraščaj tudi nismo v zadregi. Nam primanjkuje pri velikem mešanem zboru kaj glasov, privzamemo za sopran in alt iz Marijine družbe najboljše moči in ker se v katoliški delavski družbi učijo tudi začetniki, mladi fantje, pristopijo lahko pozneje k tenoru ali basu, ako jih veseli in jih veliki zbor v nadomestilo drugih potrebuje.

Ker imamo slabe, stare orglje — nekateri registri so že kar oglušeli radi marasma — pomagamo si z velikim zborom, ali pojemo brez spremljevanja. To je tudi najboljše. Če tudi so orgle najpripravniji cerkveni instrument, vendar ne morejo tistega izraziti, kakor živi glas. Podpirajo pač petje, napolnijo tudi harmonijo, a pravega izraza le ni; tudi preveč pokrijejo umetno izpeljavo posameznih glasov pri klasičnih skladbah. Zato je po našem neredajnem mnenju najbolje še v velikem zboru brez kakega spremljevanja peti. Ko so pevci dalje časa skupaj se poznajo bolj sami sebe, se navadijo na dirigenta in skupno enakomerno naraščajo in kako krasno se konča pp. z velikim zborom!

Da se včasih kdo v nas zadere, tudi v časopisu kaj pozabavlja, nas ne moti dosti. Mi gremo mirno svojo pot, o kateri smo prepričani, da je prava. Oni, ki se kaj razumejo na umetno glasbo, hvalijo naš veliki zbor in kar še več izda, da kaka gospa tukajšnjih uradnikov prosi da bi smela sodeljevati z nami na koro. Tako hodi ravno sedaj k velikim mašam ob 10. uri sopranistinja, ki je na Češkem s svojim milim gibčnim glasom vzbujala občno pozornost. Ako izurjena pevka, soproga višjega uradnika se sama ponudi, da hoče vstopiti v naš krog, je gotovo veliko priznanje za nas in tudi čast našim pevkam, ki so večinoma priproste čipkarice, da se jim pridruži inenitna pevka.

Toliko ob kratkem, ker bodele gotovo ob drugod dobili več dopisov.

Iz Škofje Loke. (Cerkveno petje velikega tedna, na velikonočno nedeljo in pondeljek)

Veliki četrtek: Missa „Stabat Mater“ zl. I. Singenberger. Introitus sem recitiral in orglal; Kyrie in Gloria z orglami (Veliki četrtek se le Gloria z orglami spremlja. Vr.); drugo vokalno. Graduale „Christus factus est“ zl. Ant. Foerster, Offert. „O Sacrum convivium“ zl. Ig. Hladnik. Communio koralno.

Veliki četrtek zvečer: Lamentacije in očitanje zl. Ant. Foerster; iz IV. zvezka „Slava Bogu“ št. 5. 6. 10 in 11.

Veliki petek pri češčenju sv. križa: „Popule meus“ zl. Vittoria. Zvečer pri božjem grobu: „Zemlja in nebo žaluje“ skladatelj neznan, na željo nekaterih smo ponavljali lamentacije in očitanje zl. Ant. Foerster; iz IV. zvezka „Slava Bogu“ št. 1. 7 in 9; potem je pel moški zbor iz „Cantica sacra“ št. 35. in 36.

Veliko soboto: Missa in C. op. 29. zl. Jos. Greg. Zangl. Alleluja 4glasno; Confitemini Domino zl. Ant. Foerster sem pel sam, kakor tudi „pro vesperis Sabbato sancto“ po Foersterjevi izdaji.

Veliko soboto pri vstajenju: Alleluja kakor zjutraj; „Jezus premagavec groba“, „Sladki Jezus počeščen“, „Zveličar naš je vstal iz groba“, „Te Deum Laudamus“ zl. Josip Binder op. 19. Tantum ergo, Genitori zl. Ant. Foerster.

Velikonočno nedeljo je zjutraj pel moški zbor velikonočne pesme od raznih skladateljev. Tant. in Genitori iz „Cantica sacra“ št. 63.

Pri slovesni maši, k izpostavljenju presv. R. Telesa „Ego sum“ zl. Ig. Hladnik. „Papeža Leona mašo“, zl. Jos. Greg. Zangl. Credo te maše smo izpustili in nadomestili jo s Credo Kempsterjeve maše, op. 9. Za Graduale: „Regina coeli“ zl. Iv. Zupan. Offertorium „Terra tremuit“ zl. Ant. Foerster. Introitus in Communio koralno. Tantum ergo Genitori iz X Tantum ergo št. 1. zl. P. A. Hribar.

Velikonočni pondeljek pri peti maši, k izpostavljenju presv. R. Telesa „Pange lingua“ iz X Tantum ergo št. 3, kakor tudi konci maše Tant. ergo in Genitori. „Missa

S. Caeciliae* zl. A. Kaim op. 1; za Graduale „Haec dies“ zl. Skuherský, za Offertorium „Regina coeli“ zl. Iv. Zupan. Introitus in Communio koralno. *Davorin Cvenk*, organist.

Sv. Križ pri Slatini. V drugi številki „Cerkvenega Glasbenika“ sem čital, da naj bi vsak organist poročal vsaj enkrat v letošnjem letu o svojem delovanju. Mislim, da še od tukaj sploh ni bilo nobenega dopisa v „Glasbeniku“.

Tukaj je cecilijansko petje ustanovil pokojni č. g. nadžupnik Anton Fröhlich že pred 16 leti s pomočjo č. g. kaplana Dekortija; vsa čast in hvala jima! Jaz sem tukaj službo nastopil 1. junija 1899. l. in že našel dobro izvežban pevski zbor in sicer 3 soprane 3 alte 1 tenor in 3 base. Drugo leto pozneje sem začel podučevati šolarje, katerih je tudi že nekaj izstopil. Podučeval sem po A. Foersterjevi pevski šoli. Sedaj šteje naš zbor 12 sopr., 8 altov, 2 tenora, in 4 base. Slovenske pesmi pojemo sledeče: V prvi vrsti Cecilije I. in II. del, Slava Bogu IV. in V. zvezek; Marijine pesmi Pogačnik-ove in Hladnik-ove op. 39. in Slava Bogu III. zvezek.

V velikonočnih praznikih se je pelo sledeče:

Veliko soboto: Missa in hon. S. Joseph zl. P. Angelik Hribar; Alleluja in Confitemini Domino, Pro vesperis Sabbato sancto, zl. Ant. Foerster.

Velikonočno nedeljo zjutraj pri slovesni maši: Tantum ergo zl. J. Laharnar, Missa in hon. Sancti Spiritus zl. I. Singenberger in Regina coeli zl. Ign. Hladnik, Introitus, Offertorium in Communio koralno. Graduale recitando.

Belo nedeljo pri pozni maši: Tantum ergo zl. Laharnar; Missa in hon. S. Spiritus; Regina coeli, Introitus, Graduale (recit.); Offertorium in Communio koralno.

Pojemo še sledeče maše: Missa Ss. Rosarii B. M. V. zl. Ig. Hladnik op. 19., Missa in hon. s. Caeciliae zl. Ant. Foerster op. 15., Missa in hon. SS. Infantis Jesu zl. J. Schweitzer op. 26. Requiem pojem sam in sicer: I. koralni II. Ign. Hladnik in iz Cantica Sacra od Hauber-Ett-Witt-a. Ako bi vam ugodil s tem dopisom, poročal Vam bodem večkrat.

(Prosimo. Vr.)

Ivan Ročnik, organist.

Razne reči.

— Skladatelj č. P. Hartman je odpotoval iz Rima v Tirole, svojo domovino in je v Bolcanu (Boceen) dne 25., 27. in 29. aprila v veliki koncertni dvorani dirigiral svoj oratorij „Sv. Francisek“; pevecv je bilo 200, godal pa 70. Odtod gre v Genevo (Švico), kjer bode isto skladbo izvajalo 400 pevecv in 75 instrumentalistov. Čisti dobicek je namenjen za zidanje frančiškanske cerkve. Sredi junija pa pride p. Hartman dirigirat v Monakovo.

— Naš rojak, Ljubljčan g. Pogačnik (z gledališkim imenom Naval), kamorni pevec ter lirični tenor c. kr. opere na Dunaju se je sporekel z opernim ravnateljem Mahlerjem radi neke vloge, katere ni hotel sprejeti; na kar mu je ravnatelj velel, naj vloži ostavko, ako vloge noče sprejeti. Naval je vložil ostavko in jo tudi dobil. Ako bi bila oba gospoda bolj prijenljiva, bi ne bilo prišlo do razpora, kateri je dunajski operi, ubožni gledé liričnih tenorjev, vzelo enega najbolj priljubljenih članov. Pravijo, da pride g. Naval v Pariz k veliki operi z letno plačo 90.000 frankov. Tudi prav!

— Povodom 200 letnice „filharmoničnega društva“ v Ljubljani o binkoštnih t. l. (16., 17. in 19. maja) pripravlja se cela vrsta sijajnih koncertov. Za predvečer je določen koncert kamorne glasbe in sicer Beethoven-ov godbeni kvartet G-dur op. 18., Mozart-ova klavirska sonata A-dur in Schubertov „Forellenquintett“. Prvi slavnostni koncert ima bogat vsposred: Predigro k R. Wagnerjevini „Meistersinger“, neko arijo Weberjevo, Brahms-ov koncert za gosli in R. Straussovo italijansko simfonijo. Drugi slavnostni koncert prinese Gluckovo overturo k Ifigeniji v Avlidi in Beethovenovo 9. simfonijo. Skladbe bodo izvajali člani filharmoničnega društva in dunajski umetniki.

Oglasnik.

Češčena Kraljica! 15 Marijinih pesmi za mešan zbor, solo-speve in spremljavo orgel. Zložil Ign. Hladnik, op. 45. Cena partituri in 4 glasom 3 krone, posamezni glas 30 h. Zaradi pomankanja časa priobčimo oceno v prihodnji številki.

Listnica vredništva.

G. M. M. v M. — Hvala Vam; pa dopisa si ne upamo objaviti ker je preoseben in bi ž njim nič ne koristili. Ako je stvar gosp. župniku všeč, je sicer žalostno; a on ima tu vendar prvo besedo.

Današnjemu listu je pridana 4. štev. priloga.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.